
Gródek, st. I, gm. Klukowo, woj. podlaskie, AZP 46-81

Informator Archeologiczny : badania 33, 101-102

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

GLUPONIE, st. 6, pow. Nowy Tomysł, woj. wielkopolskie, AZP 53-22/6

- osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich
- osada z wczesnego średniowiecza: faza B/C i D/E
- relikty osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego

Badania prowadził mgr Daniel Żychliński (autor sprawozdania), przy współudziale studentek archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza: Anny Mechlin i Moniki Nowak. Prace finansowała Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Badania podjęto je w związku z planowaną budową autostrady A-2, której przebieg kolidował z obszarem stanowiska.

Stanowisko zlokalizowane jest na wybitnym cyplu terenowym oddalonym około 300 m na południowy-zachód od wsi Głuponie.

Zbadano obszar 7500 m², na którym odsłonięto i zadokumentowano 194 obiekty nieruchome. W głównej mierze były to jamy, o bliżej niesprecyzowanej funkcji. Tylko w dwóch przypadkach można mówić o budynkach mieszkalnych: obiekt nr 15 – prawdopodobnie budynek słupowy oraz obiekt nr 173 – dużych rozmiarów budynek słupowy, który dodatkowo posiadał piwniczkę. Nadmienić należy, że wszystkie obiekty zostały bardzo silnie zniszczone już w czasach obecnych, w trakcie prac rolniczych. W czasie badań natrafiono także na ślady prac niemieckich, mających miejsce w czasie ostatniej wojny, związanych również z budową autostrady.

Ogółem pozyskano 784 fragmenty ceramiki, 784 fragmenty kości zwierzęcych, 2 krzemienie, 9 bryłek polepy, 5 fragmentów szkła oraz 3 fragmenty poroża. Z przedmiotów bardziej interesujących odkryto: kościaną łyżwę, żelazne okucie uprząży końskiej, paciorek szklany, nóż żelazny, kółko żelazne oraz brązową monetę, najprawdopodobniej „boratynkę”.

Materiały pozyskane z obiektów (zwłaszcza ceramika) pozwalają określić chronologię stanowiska na późny okres wpływów rzymskich oraz na fazy B/C i D/E wczesnego średniowiecza oraz na późne średniowiecze/nowożytność.

Badania nie będą kontynuowane.

Grabek, st. 9, gm. Szczerców, woj. łódzkie, AZP 77-48/41 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Grabek, st. 11, gm. Szczerców, woj. łódzkie, AZP 77-48/56 – patrz: wczesna epoka żelaza

Grodzisko Dolne, st. 22, gm. *loco*, woj. podkarpackie, AZP 101-81/6 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

GRÓDEK, st. I, gm. Klukowo, woj. podlaskie, AZP 46-81

- cmentarzisko ciałopalne kultury przeworskiej

Wykopaliskowe badania, przeprowadzone w dniach 9-18 września, przez zespół badawczy pod kierownictwem mgr Antoniego Smolińskiego (PHU ANWIT) z udziałem mgr mgr Cezarego Ślazińskiego i Rafała Witosławnego. Badania miały charakter ratowniczy w związku z systematycznym niszczeniem terenu poprzez eksplorację zwirowiska. Objęły swoim zasięgiem powierzchnię 5,3 ara. Eksploracja uwarunkowana była wcześniejszym podziałem na ary i prowadzona była w obrębie wykopu XVII/99.

Stanowisko położone jest na prawym brzegu rzeki Nurzec, lewobrzeżnego dopływu Nuru. Zostało odkryte przypadkowo, przez mieszkańców okolicznych wsi, w trakcie eksploracji piaskowni-zwirowni. Badania ratunkowe prowadzono od 1995 roku.

W trakcie prac tegorocznych zarejestrowano 40 obiektów, z których jedynie 14 można uznać za groby ciałopalne kultury przeworskiej, pozostałe obiekty zawierały materiał ceramiczny typologicznie oraz technologicznie odpowiadający tej kulturze. Zdecydowaną formą pochówku są groby jamowe. Brak jest dużych, charakterystycznych grobów męskich w których znajdowano bogate wyposażenie, a wypełnisko utworzone było z intensywnie czarnej, silnie przepalanej ziemi. Jedynym obiektem spełniającym rolę grobu wojownika jest obiekt nr 160 (wyposażenie stanowią dwa groty oszczepów oraz nóż z płaskim tylcem) w planie zbliżony kształtem do owalu, a średnica jamy grobowej nie przekracza 60 cm. Za grób kobiety można uznać obiekt nr 154 za względu na wystąpienie przęślika w jego wypełnisku.

Na stanowisku odkryto również inne obiekty – o charakterze dołków posłupowych.

Chronologia cmentarzyska nie odbiega od spostrzeżeń poczynionych w trakcie badań w latach 1995-1996 i obejmuje okres od faz A1 - A2 młodszego okresu przedrzymskiego poprzez fazy B1 i B2.

Dokumentacja znajduje się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków, Delegaturze w Łomży, a materiały w zbiorach Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży.

Badania będą kontynuowane.

GUSTORZYN, st. 9, gm. Brześć Kujawski, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 47-46

- grób szkieletowy kultury amfor kulistych (neolit)
- osada tzw. cyklu łużycko-pomorskiego z okresu halsztackiego i lateńskiego
- osada kultury pomorskiej okresu lateńskiego
- osada kultury przeworskiej z przełomu okresu lateńskiego i rzymskiego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w ramach nadzorów archeologicznych na terenie budowy gazociągu DN 1000 z miejscowości Gustorzyn do Włocławka w dniach od 9 września do 12 października, przez mgr Aleksandra Andrzejewskiego (autor sprawozdania), mgr Krzysztofa Janickiego i mgr Ewę Poturalską (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Pracownia Dokumentacji Archeologiczno Konserwatorskiej). Finansowane przez Investgas S.A. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 7300 m².

Stanowisko to znajduje się na niewielkim wyniesieniu terenu dominującym nad otaczającymi je polami. Opisane wyniesienie otaczają polodowcowe rynny wyżłobione przez wody lodowca. Okresowo miejscami tymi spływają wody zasilające ciek. Warunki terenowe, na które składały się zarówno dobre gleby (płowe wybudowane na gliniasto-ilastym podłożu morenowym) jak i dostępność wody, wyjątkowo sprzyjały rozwojowi osadnictwa począwszy od neolitycznych społeczności rolniczych.

Badaniami wykopaliskowymi objęto tutaj odcinek długości 730 m na północ od drogi gruntowej prowadzącej z Gustorzyna do Wieńca. Prace prowadzono w pasie o szerokości 10 m. Na podczyszczonej ręcznie powierzchni, odkryło 110 obiektów archeologicznych.

Odkryte zostały kolejne elementy osadnicze stanowiska, które było już badane w okresie przedwojennym przez prof. Konrada Jażdżewskiego. Cały obiekt to wielokulturowa osada, która dzieli się na dwie wyraźne strefy: południową, o wcześniejszej łużyckiej proveniencji oraz północną, późniejszą, użytkowaną przez ludność kultury przeworskiej. W warstwie ornej znajdowano spore ilości ułamków naczyń glinianych, pochodzących ze zniszczonych orka obiektów. Można je datować na okres halsztacki i lateński (cykl kultur łużycko-pomorskich), wczesny okres lateński (kultura pomorska), późny okres lateński i wczesny okres rzymski (kultura przeworska) oraz okres późnego średniowiecza i nowożytności. Relikty oznaczone jako obiekt 94 A, B i C są pozostałościami palenisk dymarskich. Równie ciekawym odkryciem jest znaleziona w warstwie ornej zapinka brązowa A. VI. 162. Inne ciekawsze zabytki z warstwy ornej to przęślik gliniany i trójsegmentowy bursztynowy pa-